

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

REGIONKOMMITTÉN

97:E PLENARSESSIONEN DEN 8–10 OKTOBER 2012

Yttrande från Regionkommittén om "Utarbetande av en marin strategi för Atlantområdet"

(2012/C 391/01)

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén välkomnar förslaget att utarbeta en marin strategi för Atlantområdet och en handlingsplan för strategin 2014–2020.
- Vi vill betona att kommittén ger sitt stöd till en Atlantstrategi under förutsättning att kommissionen antar en bredare ansats, som fullt ut inkorporerar den territoriella dimensionen, utvecklar tydliga kopplingar mellan land och hav samt bidrar till att uppnå andra viktiga EU-politiska mål, och uppmanar därför kommissionen att ändra benämningen på strategin till "En integrerad strategi för Atlantområdet".
- Regionkommittén noterar att projekten inom Atlanthandlingsplanen måste utnyttja befintliga finansieringskällor på EU-nivå (fonder inom och utanför den gemensamma strategiska ramen) och annan finansiering från nationell, regional och lokal nivå samt den privata sektorn.
- ReK avvisar förslaget att avskaffa Atlantforumet när handlingsplanen har antagits och föreslår att forumet får finnas kvar fram till 2020, med uppgift att övervaka genomförandet, granska framstegen och verka för att strategins mål uppnås.
- Kommittén föreslår att förvaltningsstrukturen måste maximera bidraget från de många aktörerna och potentiella aktörerna i Atlantstrategin, och efterlyser flernivåstyre i arbetet med att utforma, genomföra, utvärdera och se över handlingsplanen.

Föredragande	Paul O'DONOGHUE (IE–ALDE), ledamot av Kerry County Council och South West Regional Authority
Referensdokument	Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Utarbetande av en marin strategi för Atlantområdet COM(2011) 782 final

I. ALLMÄNNA KOMMENTARER

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

- Regionkommittén välkomnar förslaget att utarbeta en marin strategi för Atlantområdet och en handlingsplan för strategin 2014–2020.
- Vi anser att Atlantområdet hittills har lidit brist på en enad strategisk vision om dess framtida utveckling och menar att detta förslag utgör en reell möjlighet att utforma denna strategiska vision, som måste fokusera på territoriell sammanhållning och välstånd.
- Vi stöder argumenten för en europeisk strategi, eftersom utmaningarna och möjligheterna inom Atlantområdet går utöver nationella gränser och kräver en mer samlad, integrerad ansats. Vi betonar dock att strategin också måste uppvisa ett reellt mervärde när det gäller resultat och genomförande.
- Vi inser skälen till att Europeiska kommissionen lägger fram detta förslag som en "havsområdesstrategi", inom ramen för den integrerade havspolitik (och inte som en "makroregional strategi"). Vi vill dock **betona att kommittén ger sitt stöd till en Atlantstrategi under förutsättning att kommissionen tillämpar en bredare ansats**, som fullt ut inkorporerar den territoriella dimensionen, utvecklar tydliga kopplingar mellan land och hav samt bidrar till att uppnå andra viktiga EU-politiska mål.
- Vi uppmanar därför kommissionen att ändra benämningen på strategin till "En integrerad strategi för Atlantområdet" och anser att sådana strategier bör utarbetas även för andra europeiska havsområden på grundval av erfarenheterna från Atlantområdet (t.ex. Nordsjöområdet).
- Vi erinrar om de särskilda behoven i de yttersta randområdena i Atlantområdet och anser att strategin kan bidra till att göra EU:s politiska ramar mer effektiva och konsekventa i dessa regioner.
- Vi menar att Atlantstrategin och dess handlingsplan måste **ha ett starkt fokus på arbetstillfällen, hållbar tillväxt och investeringar** och samtidigt bidra till att förbättra den marina miljön.
- Vi anser att strategin, mot bakgrund av dess geografiska område, bör ha en pragmatisk ansats som gör att områdets gränser blir tillräckligt flexibla för att lösa olika problem, utan att man inför konstlade begränsningar, men menar att det geografiska området skulle kunna utsträckas norrut så att Island kan omfattas av strategin.
- Vi är bekymrade över att man vid utarbetandet av Atlantstrategin inte har beaktat de värdefulla lärdomarna från utformningen av befintliga makroregionala och andra transnationella strategier⁽¹⁾, särskilt när det gäller frågor som styrning, policyutveckling, kommunikation och ägarskap, målsättningar och utvärdering.
- Vi vill framhålla att det ligger ett tungt ansvar på Atlantforumet när det gäller att hantera de berörda aktörernas förväntningar, skapa en inkluderande process för handlingsplanens utarbetande och utforma en sammanhängande ram för programplanering och genomförande av prioriterade åtgärder och projekt.

II. UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

- Regionkommittén tar inte avstånd från de utmaningar och möjligheter som kommissionen har identifierat, men anser att handlingsplanen måste fokusera på att uppnå påtagliga resultat och hantera utmaningar på områden där en partnerskapsbaserad ansats är mer effektiv.
- Vi understryker att handlingsplanens teman måste ligga mer i linje med Europa 2020-strategins och dess flaggskeppsiniciativs teman, men också stämma överens med den gemensamma strategiska ramens teman och med de föreslagna reformerna av fonderna inom den strategiska ramen.
- Vi stöder generellt de tematiska rubriker som identifierats av kommissionen för Atlantbågen (CPMR)⁽²⁾ enligt följande: 1) tillgänglighet och transport i Atlantområdet, 2) ekonomi och sjöfartsindustrin, 3) klimat och miljö, 4) forskning och innovation och 5) områdenas attraktionskraft.

⁽¹⁾ Särskilt rapporten om genomförandet av EU-strategin för Östersjöregionen, juni 2011 (COM(2011) 381 final).

⁽²⁾ Ståndpunkt och förslag från kommissionen för Atlantbågen om Europeiska kommissionens meddelande om utformningen av en strategi för Atlanten, antaget av det politiska presidiet den 22 mars 2012.

14. Kommittén erinrar om den betydelse som fisket, skal- djursodlingen, vattenbruket samt bearbetningen och saluföringen av havsprodukter har i Atlantområdet och antalet arbetstillfällen som är beroende av dessa verksamheter. En tillväxt- och sysselsättningsstrategi i detta område måste ovillkorligen eftersträva en konsolidering och förstärkning av denna sektor.

15. Vi anser att handlingsplanen måste beakta behovet av en planbaserad strategi för den marina miljön i Atlantområdet. Vi menar att detta kommer att kräva enighet om en samordning av den fysiska planeringen i kust- och havsområden och marina förvaltningsprocesser i hela området, samt bättre samordning av planeringsramarna för hav och land.

16. Kustområdena i Atlantområdet är mycket attraktiva både för nya, fast boende invånare och för säsongsbesökare som främst attraheras av vattensport-, fritids- och turistaktiviteter. Det är viktigt att de berörda regionerna förbereder sig på att ta emot dessa befolkningsrörelser som kan medföra tryck på bl. a. marken, ekonomin och miljön i kustområdena.

17. Vi betonar att strategin måste utnyttja lärdomarna från tidigare och pågående EU-finansierade projekt i Atlantområdet, inbegripet en bedömning av de hittills finansierade projekten och deras betydelse för handlingsplanen. Vi framhåller att detta kan få konsekvenser för vissa program, där det kan finnas behov av att utvidga projekten för att uppnå större och mer påtagliga resultat.

18. Vi förespråkar att handlingsplanen ges en extern dimension i syfte att främja strategiska mål i samarbete med berörda aktörer runt Atlanten.

III. FINANSIERING AV ATLANTSTRATEGIN

19. Regionkommittén noterar att projekten inom Atlanthandlingsplanen måste utnyttja befintliga finansieringskällor på EU-nivå (fonder inom och utanför den gemensamma strategiska ramen) och annan finansiering från nationell, regional och lokal nivå samt den privata sektorn. Vi framhåller att detta **leder till en rad frågor om exakt hur finansiellt stöd ska kunna utnyttjas för strategins genomförande**, särskilt eftersom handlingsplanen utarbetas sida vid sida med programplaneringen för EU:s olika finansieringsprogram.

20. Vi framhåller att handlingsplanen kan ge resultat endast om det finns en tydlig parallellitet mellan planen och tillgängliga medel. Vi vill betona att detta gör det än mer nödvändigt att strategin baseras på en mer integrerad territoriell ansats och att handlingsplanen i högre grad är direkt avpassad till Europa 2020-strategins mål och förenlig med de olika EU-fondernas bestämmelser.

Finansiering via den gemensamma strategiska ramen

21. Regionkommittén föreslår att Atlantforumet inleder ett samarbete med berörda förvaltningsmyndigheter i de fem medlemsstaterna i syfte att se till att **nationella partnerskapsavtal** på ett adekvat sätt återspeglar prioriteringarna inom Atlantstrategin och att det föreligger tillräcklig komplementaritet mellan de operativa programmen och handlingsplanens åtgärder. Vi är dock oroade över att en strategi inom ramen för den integrerade havspolitikern ger begränsat handlingsutrymme för anpassning till de program som finansieras via den gemensamma strategiska ramen, med undantag för Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF).

22. Vi påpekar att utarbetandet av handlingsplanen därför måste uppfylla principerna och målen för fonderna, särskilt dem inom den gemensamma strategiska ramen.

23. Vi är inte förespråkare för en öronmärkning av resurser till Atlanthandlingsplanen inom varje **operativt program**, med tanke på den redan föreslagna strikta tematiska koncentration som förvaltningsmyndigheterna åläggs.

24. Vi vill dock föreslå att Atlantforumet samarbetar med förvaltningsmyndigheterna under programplaneringen i syfte att kartlägga hur handlingsplanens åtgärder ska kunna finansieras, genom tydlig anpassning till de utvalda tematiska prioriteringarna i berörda program och specifika kriterier för urval av projekt.

25. Vi framhåller den potential som en del inslag i förordningarna om den gemensamma strategiska ramen kan ha när det gäller stöd till och genomförande av centrala mål inom Atlantstrategin, särskilt **principen om stöd från olika fonder**. Vi menar också att man genom att skapa samstämmighet mellan strategin och vissa av de integrerade ansatserna i den gemensamma strategiska ramen (t.ex. den urbana dimensionen, integrerade territoriella investeringar och gemensamma handlingsplaner) skulle kunna skapa en hävstångseffekt som på basis av de lokala myndigheternas erfarenheter och expertis kan bidra till att uppnå de centrala Atlantmålen, om frågan hanteras riktigt.

26. Vi anser vidare att årliga rapporter om genomförandet av de berörda programmen måste innehålla en bedömning av det bidrag som programmen inom den gemensamma strategiska ramen ger till Atlantstrategins mål och till genomförandet av handlingsplanen.

Territoriella samarbetsprogram

27. Regionkommittén anser att de framtida programmen för territoriellt samarbete kommer att vara mycket viktiga för att förverkliga centrala aspekter av Atlantstrategin, och vi framhåller att fler än tio sådana program (gränsöverskridande, transnationella och mellanregionala) i nuläget genomförs inom det föreslagna strategiområdet.

28. Vi ställer oss bakom en fortsättning av **(det transnationella) programmet för Atlantområdet**, med ökade ekonomiska anslag i syfte att uppfylla en del av Atlantstrategins ambitioner. Vi menar också att programmet för Atlantområdet är det instrument som är lämpligast för specifika inbjudningar att föreslå "strategiska initiativ" (flaggskeppsprojekt) inom ramen för Atlantstrategin samt för att finansiera *genomförandeplattformen* (se punkterna 40–41).

29. Vi menar att Atlantforumet bör **utnyttja Interactprogrammet i syfte att stödja åtgärder för att öka medvetenheten** och i ett tidigt skede involvera förvaltningsmyndigheterna för existerande program för territoriellt samarbete i utarbetandet av handlingsplanen för Atlantområdet.

30. Detta engagemang skulle utgöra ett bidrag

- a) i samband med utformningen av handlingsplanen, genom en kartläggning av de lärdomar från förvaltningen av Interreg-programmet som strategin skulle kunna utnyttja, strategins inverkan på programgenomförandet, inbegripet samordningsvinster och samverkan mellan olika program, och hur projekt inom Atlantstrategin kan förvaltas effektivt i samarbete mellan olika program,
- b) i samband med programplaneringen genom att höja medvetenheten om strategin inom programmen för territoriellt samarbete, identifiera relevanta projekt för att uppnå strategins mål, använda samarbetsprogrammen för att hantera tematiska frågor och främja ett utbyte mellan programmen.

Finansiering från andra EU-program

31. Regionkommittén är bekymrad över den bristande överensstämmelsen med andra EU-program, vilket innebär att Atlantstrategins mål och dess behov när det gäller finansiering av handlingsplanen inte beaktas tillräckligt under programperioden 2014–2020.

32. Som exempel vill vi framhålla de nya "integrerade projekten" inom programmet Life+ (2014–2020). Dessa projekt har längre löptid och omfattar större geografiska områden i syfte att genomföra miljö- och klimatpolitiken på ett bättre sätt, men inbegriper inte projekt i den marina miljön⁽³⁾. Vi anser att detta innebär att man försitter möjligheten att nå resultat när det gäller centrala mål inom den integrerade havspolitikerna och Atlantstrategin.

33. Vi beklagar också att Atlantområdet har förbisetts vid kartläggningen av stomnäten i de transeuropeiska näten, och vi menar att man måste prioritera användningen av *Fonden för ett sammanlänkat Europa* för att ta itu med grundläggande frågor om tillgänglighet och perifert läge (inom transporter, energi och IKT) i Atlantområdet.

34. Vi undrar hur Atlantforumet vill förbättra den målinriktade användningen av andra tillgängliga EU-fonder och öka användningen av resurser för att uppfylla strategins mål. Vi

menar t.ex. att handlingsplanen måste främja forskningspartnerskap mellan olika delar av Atlantområdet i syfte att maximera stödet från Horisont 2020-programmet.

Andra finansieringskällor

35. Regionkommittén är bekymrad över att man inte lägger tonvikten på att attrahera finansiering från den privata sektorn och engagera denna sektor rent generellt för att uppnå strategins mål. Vi anser att detta utgör en utmaning som Atlantforumet måste ta tag i under samrådsprocessen och genom skräddarsydda kommunikationskampanjer.

36. Vi påpekar att den rådande krisen i de offentliga budgeterna kräver att Atlantområdet lockar till sig internationella investeringar för att utnyttja de möjligheter som finns (inom sektorer som förnybar energi till havs, fisk och skaldjur, vattenbruk, havets resurser, sjöfart och utveckling av hamnar). Vi menar att marknadsföringen av Atlantområdet som ett område för investeringar och företagande måste utgöra ett centralt inslag i handlingsplanen.

37. Vi föreslår att Atlantforumet också samarbetar med Europeiska kommissionen och Europeiska investeringsbanken för att bedöma möjligheterna att införa ett specifikt finansieringsinstrument i syfte att främja utformningen av "solida projekt" genom en kombination av anslag och lån, eget kapital och riskgarantiinstrument och utveckling av ett mer strömlinjformat projektgenomförande.

IV. STYRELSEFORMER OCH GENOMFÖRANDE AV STRATEGIN

38. Regionkommittén betonar att strategin för Atlantområdet måste integreras helt i de politiska och administrativa strukturerna om den ska bli framgångsrik, och understryker att detta kräver följande:

- a) Politiskt åtagande, engagemang och ansvarstagande.
- b) Ett arbetssätt som präglas av flernivåstyre (EU samt nationell, regional och lokal nivå).
- c) Tillräckliga resurser vad avser personal och tekniskt stöd.

Styre

39. Kommittén föreslår att förvaltningsstrukturen måste maximera bidraget från de många aktörerna och potentiella aktörerna i Atlantstrategin, och efterlyser flernivåstyre i arbetet med att utforma, genomföra, utvärdera och se över handlingsplanen.

40. Vi konstaterar dock att det krävs stort politiskt åtagande från medlemsstaternas sida, från högsta nivå, i kombination med nationella samordningsförfaranden på relevanta politikområden om inte Atlantstrategin ska misslyckas med att uppfylla förväntningarna och ge de förväntade resultaten. Handlingsplanen riskerar också att misslyckas om inte de lokala och regionala aktörerna är helt engagerade och tar ansvar för strategin.

⁽³⁾ Se utkastet till yttrande om "Förslag till förordning om programmet för miljö och klimatpolitik (Life)", CdR 86/2012.

41. ReK avvisar förslaget att avskaffa Atlantforumet när handlingsplanen har antagits och föreslår att forumet får finnas kvar fram till 2020, med uppgift att övervaka genomförandet (genom en genomförandeplattform (se punkterna 27 och 41)), granska framstegen och verka för att strategins mål uppnås.

42. Vi föreslår att följande styresmodell utvecklas för Atlantstrategin: a) **Atlantforumet** för politisk övervakning på EU-nivå, inklusive en **genomförandeplattform** som fungerar som kontaktpunkt för strategin, inleder åtgärder för kapacitetsuppbyggnad, tillhandahåller vägledning för projektutformning och främjar och förvaltar handlingsplanen. b) **Nationella och regionala samordningscentrum** som främjar samstämmighet i de politiska åtgärderna och uppmuntrar aktörer och potentiella initiativtagare till projekt att engagera sig i genomförandet av strategin för Atlantområdet.

Genomförandeaspekter

43. Regionkommittén vill understryka att Atlantområdet utgör ett komplext geografiskt område med mycket varierande särdrag, kulturer och synsätt. För att strategin ska lyckas måste mer göras för att bredda och fördjupa samarbetets omfång och art i hela Atlantområdet. Vi förväntar oss att Atlantstrategin kommer att a) tillhandahålla en gemensam referenspunkt som möjliggör detta, men anser att den b) också måste innehålla åtgärder för kapacitetsuppbyggnad för att främja ökad samarbetsvilja.

44. Kommittén anser att Atlanthandlingsplanen när den antagits kommer att behöva en **informations- och kommunikationsmodul** för att öka synligheten, främja förståelse för målen, locka till bredare deltagande (särskilt från den privata sektorn) och med tiden förmedla strategins resultat.

45. ReK vill peka på de potentiella fördelar som EGTS-förordningen kan ge som ett verktyg för att underlätta genomförandet av strategin.

46. Vi föreslår att kommissionen inrättar en **enhetsövergripande arbetsgrupp för Atlantstrategin** för att skapa samstämmighet på alla relevanta politikområden och förenlighet mellan Atlantstrategins mål, EU-programmen och olika finansieringsåskanden. Vi föreslår också att denna arbetsgrupp, med tanke på strategins övergripande natur, ska ledas av generalsekretariatet.

V. ATLANTHANDLINGSPANEN – FÖRFARANDE

47. Regionkommittén betonar att man måste öka medvetenheten om att handlingsplanen bör antas snabbt, och föreslår tätare möten i Atlantforumet (lednings- och styrkommittéerna) för att fastställa milstolpar för processen och se till att åtgärder vidtas i rätt tid.

48. Kommittén ser fram emot det utlovade samrådsdokumentet, som ska utgöra grunden för en mer omfattande och strukturerad process för mobilisering av och samråd med aktörerna senare under 2012, och uppmanar kommissionen att snabbt bredda och fördjupa engagemanget så att aktörerna,

inbegripet de lokala och regionala nivåerna, känner att de har tillräckligt ägarskap vad gäller handlingsplanen och för att se till att processen verkligen går "nedifrån och upp" och att den är inriktad på medborgarna.

49. Kommittén känner oro för att de föreslagna tematiska seminarierna, ett per medlemsstat, inte kommer att räcka för att engagera aktörerna och ge dem egenansvar för strategin. Vi föreslår att man anordnar ytterligare aktiviteter om Atlantstrategin i syfte att enas om en strategisk vision, diskutera styresaspekter och fastställa mål och mätbara framgångsindikatorer. Man bör också klargöra finansieringskonsekvenserna. Vi föreslår dessutom att kommissionen mobiliserar sina nationella representationer för att möjliggöra ett mer omfattande deltagande i processen för att genomföra handlingsplanen.

50. Kommittén understryker att **den föreslagna tidsplanen för antagandet av handlingsplanen måste påskyndas** så att den överensstämmer med de relevanta finansieringsprogrammets prioriteringar 2014–2020.

51. ReK rekommenderar att man vid utformningen av Atlantstrategin först och främst måste komma överens om en **strategisk vision för Atlantområdet** som kan utgöra referensram för Atlanthandlingsplanen 2014–2020. Vi föreslår dessutom att handlingsplanen måste innehålla följande:

— **Centrala prioriteringar, åtgärder och flaggskeppsprojekt** – inklusive åtgärder på kort, medellång och lång sikt.

— **Tydligt fastställda roller och ansvarsområden för alla aktörer engagerade i politiska åtgärder och genomförande** i en struktur som präglas av flernivåstyre, med en tydlig ansvarskedja för genomförandet av strategins mål.

— **Kapacitetsbyggande åtgärder** för att främja en större samarbetsvilja inom området.

— **Viktiga mål och en uppsättning indikatorer** – för att mäta resultaten och kunna använda en resultatbaserad ansats.

— Ett **utvärderingsförfarande och en halvtidsöversyn** av vad som uppnåtts.

— En **informations- och kommunikationsmodul** för att öka synligheten, främja förståelse för målen och locka till bredare deltagande i strategin.

— **Nödvändiga resurser**, både ekonomiska och mänskliga, för att genomföra handlingsplanen.

52. ReK begär att Atlantstrategin och förfarandet för att utarbeta handlingsplanen ska ingå i kommissionens föreslagna utvärdering av mervärdet av de makroregionala strategierna under 2013, i enlighet med Europeiska rådets begäran.

53. Regionkommittén föreslår att handlingsplanen antas av Atlantforumet, och uppmanar det kommande irländska ordförandeskapet att verka för att Europeiska rådet uttalar sitt stöd för handlingsplanen under ordförandeskapet, med inriktning på resultat, en trovärdig process för övervakning och fortlöpande utvärdering samt en planerad halvtidsöversyn.

Bryssel den 9 oktober 2012

Regionkommitténs ordförande
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
